КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет української філології, культури і мистецтва

Кафедра української мови

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ
з дисципліни
«Українська мова (за професійним спрямуванням)»

Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітня програма: 291.00.01. Суспільні комунікації
291. 00.02. Регіональні студії

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Київ – 2023

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Київський університет імені Бориса Грінченка	**Кафедра української мови**
Розробник: Горохова Тетяна Олександрівна, канд. пед. наук, доцент кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва	
ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням»	
Курс	I
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітня програма:	291.00.01. Суспільні комунікації 291. 00.02. Регіональні студії
Форма проведення:	Письмова (комп'ютерне тестування в ЕНК)
Тривалість проведення:	2 академічні година (1 год. 20 хв.)
Максимальна кількість балів: 40 балів	Комп'ютерне тестування (40 питань)

Форма проведення: письмова (комп'ютерне тестування в ЕНК). Тести розміщені в рубриці Підсумкова атестація «Екзамен» в ЕНК «Українська мова (за професійним спрямуванням», за посиланнями: https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=17622 (РС); https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=17623 (СК). Оскільки освітній процес проходить у змішаному форматі, то екзамен проводиться онлайн в режимі відеоконференції засобами Google Meet, в такому випадку студент має вийти на відеозв'язок на платформі із ввімкненою камерою та мікрофоном. Доступ до виконання тестів активізується під час проведення екзамену – за розкладом. Тест складається з 40 питань.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

40-38 балів – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками;

37-35 балів – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок;

34-30 балів – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок;

29-25 балів – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності;

24-20 балів – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь);

19-1 балів – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання.

Загальна оцінка за дисципліну формується таким чином: до середньозваженої оцінки за семестр, яка становить від 35 до 60 балів, додаються результати екзамену від 1 до 40, що загалом становить максимум 100 балів.

Компетентності, якими мають володіти студенти після вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням»:

• **ЗК10:** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

• **ЗК12:** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

• **СК12:** Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Літературна мова, її найістотніші ознаки.
2. Мова фахового ділового спілкування та її особливості.
3. Мовні норми сучасного ділового спілкування.
4. Культура мови й культура мовлення: диференційні ознаки.
5. Специфіка мовлення фахівця.
6. Функційні стилі української мови та їх сфери застосування.
7. Основні ознаки функційних стилів.
8. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.
9. Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності.
10. Спілкування, ділове спілкування і комунікація, їх функційні особливості.
11. Види, форми та етапи спілкування.
12. Мова, мовлення і спілкування.
13. Невербальні засоби спілкування.
14. Гендерні аспекти спілкування.
15. Риторика та основні її закони.
16. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання.
17. Мистецтво аргументації та його особливості.
18. Презентація як різновид публічного мовлення.
19. Культура сприймання публічного виступу.
20. Види запитань та культура їх формулювання.
21. Мова і культура мовлення в житті професійного комуніканта.
22. Комунікативні ознаки культури мовлення.
23. Комунікативна професіограма фахівця.
24. Словники у професійному мовленні, їх роль у підвищенні мовленнєвої культури особистості.
25. Мовний етикет та етикетні ситуації.
26. Усне спілкування та його особливості.
27. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування.
28. Функції та види бесід. Стратегія поведінки під час ділової бесіди.
29. Особливості співбесіди з роботодавцем.
30. Етикет телефонної розмови. Етичне використання мобільних телефонів.
31. Документ як носій юридичної інформації.
32. Класифікаційні особливості документів.
33. Вимоги до змісту та розташування реквізитів.
34. Вимоги до бланків документів.
35. Вимоги до тексту документа.
36. Орфоепічні норми в професійному мовленні. Особливості вимови голосних і приголосних звуків в українській мові.
37. Явище асиміляції фонем.
38. Словесний, логічний та фразовий наголос.
39. Складні випадки наголошування слів.
40. Лексикологія і лексикографія.
41. Професійна лексика.
42. Нормативне використання багатозначних слів та омонімів у професійному мовленні.
43. Особливості використання паронімів.

44. Використання синонімічних ресурсів мовлення.
45. Плеоназми в професійному мовленні, шляхи їх запобігання.
46. Види лексичних порушень. Складні випадки слововживання.
47. Типи словників. Роль словників у формуванні особистості.
48. Електронні словники. Роль інтернету в мовній і мовленнєвій освіті.
49. Поняття про фразеологізми.
50. Джерела фразеологізмів.
51. Фразеологічні словники.
52. Роль фразеологізмів у професійному мовленні.
53. Стилістичні засоби лексикології та фразеології.
54. Морфологічні норми української мови, їх реалізація в професійному мовленні.
55. Особливості творення й вживання іменникових форм.
56. Особливості використання прикметників у професійному мовленні.
57. Особливості використання числівників. Відмінювання числівників.
58. Особливості використання займенників у професійному мовленні.
59. Особливості використання дієслів та дієслівних форм у професійному мовленні.
60. Прийменники у діловому мовленні. Особливості перекладу прийменників з російської мови.
61. Стилістичні функції частин мови.
62. Реалізація стилістичних норм в професійному мовленні.
63. Стилістичні функції односкладних речень.
64. Стилістичні функції речень з однорідними членами.
65. Розділові знаки при однорідних членах речення.
66. Узагальнювальні слова при однорідних членах речення.
67. Пунктуація в реченнях з узагальнювальними словами.
68. Стилістичні функції речень з відокремленими другорядними членами.
69. Відокремлені означення.
70. Пунктуація при відокремлених означеннях.
71. Пунктуація в реченнях з уточнювальними членами речення.
72. Українська орфографія. Принципи української орфографії.
73. Реалізація фонетичного принципу орфографії.
74. Особливості реалізації морфологічного принципу українського правопису.
75. Реалізація смислового і традиційного принципу української орфографії.
76. Чистота мовлення в орфоепічному аспекті.
77. Чистота мовлення в аспекті словотворення та слововживання:
78. Чистота мовлення і вживання просторічної, жаргонної, діалектної лексики.
79. Доцільність уживання іншомовної лексики, канцеляризмів.
80. Засмічення мови словами-паразитами.
81. Плеоназми, тавтологія як елементи засмічення мови.
82. Чистота мовлення та етика спілкування.
83. Стильова, контекстуальна, ситуативна доречність.
84. Особистісно-психологічна доречність. Умови доречного мовлення.
85. Доречність у різних стилях мовлення.
86. Достатність і мовна структура. Достатність і позамовні обставини спілкування.
87. Поняття про багатство (різноманітність) мовлення.
88. Багатство мови і багатство мовлення.
89. Умови досягнення багатства мовлення.
90. Багатство і багатослів’я.
91. Лексичне і фразеологічне багатство мовлення.
92. Граматичне багатство.

93. Інтонаційне багатство.
94. Багатство мовлення у різних стилях мовлення.
95. Поняття виразності мовлення. Виражальні засоби художнього та звукового мовлення.
96. Міміка і жести як компоненти виразного мовлення.
97. Логічна та інтонаційна виразність як елементи структурно-інтонаційної організації тексту.
98. Мовні та позамовні засоби логічної виразності.
99. Засоби інтонаційної виразності.
100. Особливості партитури тексту.
101. Технічні показники виразного мовлення: а) дихання; б) голос; в) дикція; г) інтонація (тон); д) темп.
102. Мистецтво перемовин і його особливості.
103. Збори як форма прийняття колективного рішення.
104. Нарада та особливості ефективного її проведення.
105. Дискусія як форма колективного обговорення професійних проблем.
106. Візитна картка. Види та особливості оформлення.
107. Класифікація листів, їх реквізити.
108. Особливості оформлення листів.
109. Етикет ділового листування.
110. Термін та його ознаки. Термінологія як система.
111. Загальногалузева, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія.

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів.
Рекомендована література:

1. Антонюк Т., Борис Л., Кабаненко А., Стрижаковська О. Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник. Чернівці: Друк Арт, 2015. 528 с.
2. Доброскок І., Овсієнко Л. Основи професійної комунікації: навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький: «ФОП Домбровська Я.М.», 2017. 446 с.
3. Підгурська В., Голубовська І. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Видавництво ЖДУ імені Івана Франка, Житомир, 2022. 192 с.
4. Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред С. Карамана, О. Копусь. Київ: Літера ЛТД, 2013. 544 с.
5. Українська мова. Мова фаху, мова науки, мова спілкування. Текстово-комунікативне навчання: навчальний посібник / за ред. О. Любашенко. Київ: ТОВ ВПП «Компас», 2014. 256 с.
6. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2009. 376 с.
7. Доброскок І., Овсієнко Л. Організація сучасної ділової комунікації: навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький: «Видавництво КСВ», 2015. 446 с.
8. Культура фахового мовлення: навчальний посібник / за ред. Н. Бабич. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 496 с.

Інші навчальні матеріали:

1. Матеріали ЕНК.
2. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.

3. Виконані завдання самостійної роботи.

Зразки тестів

1. У якому реченні неправильно розставлені розділові знаки?

Виберіть одну відповідь:

а. Марійка надіслала листа й не сказала кому.

б. Нам хотілося знати не, як це сталося, а що йому присудили.

в. Тільки невсипуще море бухкає десь здалеку та зорі тремтять у північній прохолоді.

г. В Бангкоку відкрито перший саміт - “Азія - Європа”, в якому, зокрема, беруть участь прем’єри Англії та Ірландії.

д. Погода стояла тепла і сонячна, так що шибки на вікнах аж миготіли.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української мови: протокол №13 від 16.11.2023 р.

Екзаменатор Т. О. Горохова

Завідувач кафедри М. О. Вінтонів